

Külasema Seltsingu tegus suvi

Vaadates tagasi suvele 2011, võib tõdeda, et toimetamist oli ikka omajagu.

Enne suurt suve käisime kodus saarel kaugemal - 14. mail Hiiumaal Emmastes, kus esinesime ühtlasi ka laadal ja tagasi tulles praami peal kiskus reisijate rõõmuks justkui iseenesest laulukantsuks, ning 28. mail olime Väandras. Seal oodati meid lausa kahes kohas – esinesime uues ja uhkes Väandra hooldekodus ning õhtul kultuurimaja kevadpeol.

Ka Muhu kevadlaada loterii 21. mail ning Külasema „lillelaste päev“ (ehk taimede ost-müük-vahetus) 29. mail olid seltsingu kanda.

Tõeline suvi algab aga ikka jaanipäeva paiku.

22. juunil esinesime Pärsama jaanitulele. Nende vastselt korda tehtud rahvamaja ajas ikka kadedaks küll – meil Piiril seisab sarnane aidahoone, millest annaks ka hea tahtmisega samaväärse üles vunt-sida.

24. juunil pidasime maha Muhu Pulma (vt juuliku Muhulase lehte) ja 25. juunil oma küla jaanitule takkapihta.

9. juulil toimus IV Külasema laulu- ja tantsupäev. Traditsiooniliselt kutsume sinna esinema ka külalisi. Seekord rõõmustasid vaatajaid Vigala meeskviintett, Tornimäe *Triinud* ja *Vokiratas*, Muhu Põhikooli 2.-3. klassi segarühm, noor trompetist Erik Simastel, Pärsama *Muigud*, Tõnija meeste *Topeltlõõts*.

Omalt poolt siis Külasema meesansambel, nais- ja segarühm uuemate tantsudega, Peeter Dudnik paari pillilooga. Väga uhke päev oli – ilm soosis ja vaatajaid oli ka rohkesti. Loomulikult pakkusime kõigile pärast oma küla naiste keedetud suppi ja muud paremat. Rääkimata järgnevast jalakeerutusest ...

29. juuli Merelaulude õhtu sisustamine Lõunaranna sadamas oli siis taaskord meie kanda. Seekord jagasime lava koloriitsete shoti torupillimängijatega Hollandist. Järgmise päeva hommikul ergutasime väikese tantsulise kavaga Vahtna sadamas enne starti üle väina ujujaid ja saatsime nad kenasti Orissaare poole teele.

Traditsiooniks on saanud Külasema esinemised käsitöökursuste pidulikul lõpetamisel Paenase Tõnisel. Nii ka 6. augustil sel aastal.

12. augustil astusime Muhu restoranis kolhoositeemalisel stiilipeol üles meie küla töötantsudega (“Külasema naiste heinategu”, “Lüpsitants”, “Kalurite tants”) ja paari teemakohase lauluga.

13. augustil kutsuti meid Saaremaale Pulli küla esimesele kokkutulekule. Seal oli võimalus lisaks esinemisele jagada oma külaseltsingu kogemust – Külasema aktiivne ühistegevus algas just pärast esimest küla kokkutulekut (2005. a). Igatahes lubas Pulli küla rahvas meile paari aasta pärast silmad ette teha. Eks näis!

20. augustil oli meil taas au sportlasi tervitada – seekord siis Muhu jooksus osalejaid enne autastamist Nautse Mihklil. Sama päeva õhtul tuli Väandra rahvas külla. Nende näiteringi seltskond etendas Piiri aidas W. Jannseni näitemängu „Tuhalabida valitsus“.

26. augusti öösel vastu hommi- kut olime rõõmsalt segarühma seitsme paariga Teate Tantsu osalised. Külasema tantsis Soonda tee ristist Liivale, millele järgnes tund aega tantsimist koos teiste muhulaste ja väheste saarlastega Liiva tanklas (sest tants ei tohtinud ju hetkekski katkeda), kuni korraldajad oma ajagraafiku jälle õigeks said ja saarlased teatepulga (st kulbi) üle võtsid.

27. augustil oli taas rõõm kaugeid külalisi vastu võtta – Läsna külaselts Kadrina vallast. Külakostiks töid nad kaasa näitemängu – A. Kivirähk'i „Uljas neitsi“, mis Piiri aidas avalikkusele ette kanti. Pärast teatrit veetsime nendega mõnusa õhtu ja järgmisel päeval tutvustasime oma küla ning Muhu saart laiema ka. Kevadel lähme siis ise Kadrina poole kaema.

Eks nüüd peab hetke hinge tõmbama ja sügise-talve toimekaks tegema. Järgmisel suvel ootavad muude tegemiste seas meid III Külasema küla kokkutulek ja folkloorikollektiiv *Kodukootud* saab kah juba 5-aastaseks...

Silla Mall
Külasemast

Nautse Mihklil.

Erakogu

Tapio Reini tõi soomlased Muhumaale krocketit mängima

Nõmmküla Uietalul mängiti 20. augusti õhtupoolikul krocketit. Päeva organiseeris Circus Scandinavia. Tapio Reini sõnul loodetakse järgmisel suvel taas Muhusse mängima ja rändama tulla. Foto Tapio Reini kogust.

Teate Tants

Teatetants läbis Muhumaad 26. augusti öösel. Muhu tantsurühm Tokkroes käis teatetantsu vastu võtmas Virtsu sadamas. Tantsiti kogu praami ülesõidu aja ja veel Kuivastu sadamaski, kuni saatemeeskond vahetus ja saatja autod uuesti rivi peale said. Muhus osalesid kõik tantsurühmad – Tokkroes, Ätses, segarühm ja Külasema.

Liiva bensiinijaamas toimus simman, mis venis peaaegu kahetunniseks ja kus samuti tants ei seiskunud hetkekski. Siinkohal tahaksin väga tänada Lõõtsmoorikuid, kes mängisid praamil Tokkroesile tantsuks ega pidanud paljuks tulla ka Liivale simmanile mängima. Muhu rühmad lõpetasid Liival ja andsid teatepulga edasi saarlastele.

See oli meie kõigi jaoks üks paras ettevõtmine, aga kindlasti väga meeldejääv.

Suur tänu kõigile, kes sellele kaasa aitasid, et Muhumaal tants ei katkenud!

Tiina Jõgi

Liivale kavandatakse Muhu värvides ärihoonet

OÜ Muhu Keskus rajab praeguse Liiva postkontorihoone ja selle taga paiknevale kinnistule uue kaubanduskeskuse ja üldkasutatava parkla.

Hoone arhitektuurse lahenduse projekteerivad arhitekt Mihkel Koppel ja OÜ Asum Arhitektid.

Liiva postkontorihoone ja Tõnise kinnistu detailplaneeringu kinnitas omavalitsus käesoleva aasta juunis. Keskuse tõenäoline avamine võib toimuda 2013 kevadel.

Meie Maa

Kooliteed jätkuvad igasügisese hooga

Fotomeenutus
Muhu Põhikooli
2011. aasta
lõpetajatest
nende tutipäeval.
Pildi on: esireas
Silver
Saarkoppel; teises
Laura Pere, Piret
Saartok, Kristi Alt;
kolmandas Noora
Mölder, Hanna
Vahter; neljandas
Karro Kreis, Carl
Hans Randviir,
Vivian Täht, Kerli
Rehe, Margitta
Nau, Mihkel
Tarvis, õp. Siiri
Mereäär; ja
viendas reas Kutt
Oll, Lauri Pegel,
Toomas Läheb,
Olavi Paju ja
Riho Saat.

Muhu lasteaed saab liikluskasvatuse õppeväljaku

Eesti Statoili ja Maanteeameti ühise liikluskasvatuseprojekti raames osutus Muhu lasteaed üheks lasteasutuseks, kes saab 2011. aastal endale liikluskasvatuse õppeväljaku.

Õppeväljak rajatakse veel sel sügisel eelmisel aastal uuendatud lasteaia siseöue asfalteeritud kõnni- ja rattateedele.

www.muhu.ee

Ostame!

Ostame kokku kõikvõimalikke plastjäätmekäbid (kiled, kastid jne).

Suuremate koguste puhul tuleme ise järele.

Tel. 59 18 49 49,
 vetsek@hotmail.ee

Oktoobris tulekul

13. oktoober - Luuleõhtu Muhu Muuseumis: „Lihtsad laulud“ - D. Vaarandi ja Aira Kaalu luule

22. oktoober - Ehtekoda Hellamaa Külakeskuses.

Volikogu 17. augusti istungilt

1. Maaüksuste riigi omandisse jätmise (otsus nr 111)

Võttes aluseks Maa-ameti 30.6.2011 taotluse, nõustus volikogu Muhu vallas asuva 18 maaüksuse riigiomandisse jätmisega.

2. Maaüksuse riigi omandisse jätmise (otsus nr 112)

Maa-amet on Muhu Vallavalitsusele esitanud taotluse Suuremõisa külas asuva 21,9 ha suuruse maaüksuse riigiomandisse jätmisega. Maaüksuse nimeks määrati Juure.

3. Pädaste küla Männiku detailplaneeringu (DP) kehtestamine (otsus nr 113)

Uues planeeringulahenduses on maaüksus jagatud kaheks üle 2 ha suuruseks elamukrundiks, mis arvestab rohkem Pädaste küla ajaloolise struktuuriga ega häiri mõisakompleksi vaadeldavust. Muinsuskaitseamet kooskõlastas muudetud planeeringulahenduse. 30. maist 12. juunini toimunud avaliku väljapaneku käigus planeeringulahendusele vastuväiteid ega ettepanekuid ei esitatud.

4. Päelda küla Tagaküla DP kehtestamine (otsus nr 114)

Planeeringu eesmärgiks on maaüksuse jagamine 3 krundiks, millest kahele krundile ehitusõiguse andmine suvilate rajamiseks.

5. Muhu valla 2011. a eelarve parandused (määrus nr 52)

Eelarve ressursi ringitõstmise.

6. Informatsioonid

Igaküla Ranna tee. Muhu valla üldplaneeringus on Igaküla Ranna tee ette nähtud avaliku kasutusega teena. Selleks tuleb maaomanikega sõlmida lepingud. Ennu-Laasu maaomanik ei nõustu talle kuuluva tee osas lepingut sõlmima. Alternatiiviks on tealuse maa sundvõõrandamine. Volikogu tegi

ettepaneku pidada enne sundvõõrandamise protsessi alustamist maaomanikuga läbirääkimisi.

Eemu tuulik. Kultuuriministeerium on algatamas Eemu tuuliku võõrandamise protsessi. Lähtudes Riigivaraseadusest, on võimalik tuulik tasuta omavalitsusele võõrandada. M. Mereäär tõi välja Muhu muuseumi arvamuse: tuulik on turismiobjektina ka edaspidi potentsiaali ja tema ettepanek on nõustuda võõrandamisega. Edaspidi aga kaaluda rendileandmise võimalusi. Ka volikogu seisukoht on Eemu tuuliku võõrandamine Muhu vallale.

Koguva Kunstitali. Pirkko Silvennoinen on avaldanud soovi, et Muhu vald ostaks ära Koguva Kunstitali ja teeks sellest Muhu muuseumi osa. Kuna momendil on teadmata, kas riigipoolset toetussummat muuseumile jätkuvad samas mahus, siis praegu otsust teha oleks ennatlik. Volikogu leidis, et meil puudub vajadus ja vahendid Koguva Kunstitali ostmiseks.

Muhu valla *avaliku korra ning koerte ja kasside pidamise eeskirja* uue redaktsiooni väljatöötamise komisjoni nimetati volikogu liikmed T. Lang ja J. Kesküla.

Protokoll põhjal

Mõistatusi

Kasvab paljast nahk ja luu, ise sirgem kui üks puu, seob, sõlmib, vinnab, veab, tuult ja vihma vastu peab, hinges inimesi katab, pärast surma mulda matab?

(Lina)

Neli täkku tallis, üks sõidab ümber talli? (Varrastega kudumine)

Meie taevaalune lehvitaja võttis meie valgusekuulutaja kinni, viis ta maatasuja peale ja mõistis seal surmakohut?

(Kull võttis kuke kinni ja surmas äkke peal ära)

Kristiina Paisti suust üles kirjutanud **Piia Vinkel**

Kanged muhulased

Muiste olli muor ja muoril olli poeg...

Olli sii Muhus üks äge naljamies, kedast üiti Prutat Juriks, sest ta laulis ikka: "Prutat-tilli, prutat-tilli, pätid peksid varbad villi." Riagiti, et taal pidi üks tuoresnänn kua olema, kedast ta köis Suaremoal vahest voatamas. Ise laulis: "Ruudu (ta naene) Korjal põrsud stüödab, nutab ale jaalega: millal omal vähikse soan, kedast kätkis kiiguta." Ükskord olli Juri aige kua oln. Pärast reakis: "Olli söuke tossis ilm, kuu olli vesikare tuules, pilved rõetsas vesti järel, ma tulli metsast, Ruudu kussi, ma kohkusi, mo põide kargas kange valu, ma läksi Rebas-kile, Mare õerus, kõht sai terveks, valu kadus kua äe!" Rebaski Mare olli söuke kodune ravitseja, kis aitas inimesi valudes ja ädades. Põle taris tohtri juure üht minna oln.

Ükskord tapn Juri lehma äe. Mõteln: "Ma vii oma liignaesele kua lehmalihha." Pannud liha poati, ise voadan: "Map akka neid soolikud üht arutama. Ma pane soolikud poadi taha merre, soolikuotsa seo poadi tiavi külge. Poadile ma pane purje piale, küll söeduga vesi soolikad äe arutab ja sihast puhtaks kua peseb. Siis suab nendest makki kua viel tiha." Kas ta nõnna tegi või mitte, kis seda teab, aga inimesed ju jõudvad palju riaki.

Juri kantis olli üks teine söuke mies, kedast üiti Sammamuo Madiseks. Taal olli söuke sõna iga jutu sihes: "Sammamuo!" Ükskord Madis kiitn teiste mieste ees: "Kui sammamuo läkitas oma kahelõnkse labakindaga, kohe panni aurukatla siitsima. Voat, kus olli ikka mihe-sõna ja labakinda võim!"

Külas olli masinarehi. Madis olli kua sial, ep tia kas oma aurukatlaga. Sõhukes kohtas tahtsid lapsed kua olla ja põhkude sihes möllata. Vanamad aasid küll, et: „Minge kojo, mes te sii muidu tüüinimeste jalgus pallerdate!" Aa kus lapsed tahtsid äe minna. Ulkas ikka ubem ja seltsis segasem ja möllasid-kikerdasid eetsi. Madisel olli suur paks abe ja riagiti, et taal oo abeme sihes täida. Kui siis Madis tulli laste puole, sakitses ise sõrmdega abeme sihes. Ise üüdis: "Oot-oot, ma pane teitele täida!" Olli sie üks irmus sõna! Mõtle, kui suol äkitselt akkab pia kangest kihelema ja täid juosma irmsasti juuste pial. Põle lastel siis änam aega üht oln, muudkut pannid suure rutuga kodu puole leekima, põle julgen tagasigid voata, kas Madis juuseb nende järel oma täidega. Puoles ties seisatasid korra ja voatasid, aga põle Madis viisin

nende järel juosta üht mitte. Nägid, et teise külaotsa laste piad ülpisid kadagapõesaste vahel, lidusid kodu puole.

Kangid inimesi juhtus ikka olema teiste sias, nägu Oru Pearu ja Vargamäe Andres, kis moade ja piiride pärast riidlesid. Sii ollid söuksed noabrid: Mare ja Joak. Mare olli nii vali, et aas uie piiri Joagu moa sisse. Vana piiri pial olli äe vaon madal kiviaid, puolest soadik, teises otsas olli ainult karges pienar. Joak külis sõnna odrasiemne pienrast soadik. Mare läks aas sõnna samase tuhlivaod ja panni tuhliid maha. Siis tarkasid ühel aal odraoras ja tuhliitaimed. Sügise võttis Mare tuhliid omale. Seal kus olli kiviaid, külis Joak nisusiemne. Teese sui, kut nisu küpseks sai, läks Mare sõnna vikatiga nisu niitma. Joak oma naesega tulli kua soaki koristama. Siis läks õiete kangeks kiskumiseks! Mare kilkas üle küla: „Sie oo mo moa! Mis jaoks sa siia nisu külisid? Ma pane soole vikati kaela taha, kut te minemap lähe!" Nägu üetse ikka: targem annab järele. Joak põle Pearu viisi kohut tahtn kõia. Moapiir jäigid sõnna, kus Mare olli selle aan. Nüid nad puhkavad juba ammu mulla all. Tehka teised selle moaga mistahes ja loosiaegas aetigid piirid segamini.

Vanasti tehti kõik tüöd käsitsi ja obusega. Sõnnik veeti kesa piale ja laotati laiali. Künti kohe sahaga sisse. Sie põle võind põllu pial kua kuiva mitte. Sügise küliti sõnna talivilvi. Järgmise sügise niideti käsvikatiga vilvi äe. Seoti kahl ja pandi akki natukseks aaks kuima. Tuodi siis rehetuppa, laoti kahlud ridamisi parte piale. Köeti ahju. Sial suitsuses soojas kuivis vilvi äe ja rabati sealsamas rabadispingi pial terad välja. Õled laotati rihalsepõrandale ja vardati läbi, et midagid kaduma ep läheks. Sellest viljast sai kangesti ia levajahu. Erned vardati kua rihalsepõrandal.

Reherabamise omingu tõusti kangesti vara üles. Juba kella nelja aegas olli rehetoast rabamise matsusid kuulda: ikka tsahh-tsahh-tsahh! ja rihalast vartamise pomp-pomp-pomp. Rehi pidi ominguste tüöde-toimetuste aaks valmis olema. Siis stüödi omingune süöma-aeg. Sie olli piamiselt õhtasest süömast ülejäen soendat suipp. Vahest arva olli kohve kua. Piale omingusüöki pandi rehi uiesti üles ja köeti ahju. Sie tüö köis nii kaua, kut kõik vilvi aita salve ja viljakirstu sai. Siis viidi parred tuast välja,

pesti seenad puhtaks ja lubjati äe.

Odrad-kaerad lasti läbi obuste rehepeksu massina. Sie olli söuke kaadervärk, et pandi suur ammas-ratas õue piale maha. Selle külges olli nelja obuse taris aias, kus külge obused rakendati. Ratta külges köis pikk võll massina külge. Ratta keskel olli puust jalgealune, mise pial seisis mies püsti, kis malakaga obusid ühtemuodi kõima utsitas. Obused köisid rinkirastast ja massin läks tüöle. Sie tegi valju särinad, kui vilja rummlisse aeti. Sie olli massina stüötmine.

Obustega tüö olli sellepärast lihtne, et nendel põle muud taris oln, kut niida nendele eina ja kasvata kaeru. Vahest suutäve leiba kua meeieiaaks. Nüid oo iad massinad, aga nie rüüpavad paljast kütteele ja selle innad tõusvad iga päe. Sedap jõvagid viimaks änam osta. Tia, misega siis maid aritse ja talve tiede pialt lumeualusid äe lükatse. Äh, mis me ikka ädaldame, küllap tiadjamad piad midagid jälle välja mõtlevad.

Siis ma olli juba suur tüdruk, kui me odrapõhud maja piale aasime. Ma olli laudiaugu jearel, võtsi põhku vastu, teised tassisid murde alla. Äkkist mo jalgealune kadus raginal äe. Ma kukkusi käkaskaela parloatsti! rihalse põrandale. Mädad lavatükid ja põhusodi ladinal järel. Teised kohkusid äe, voatasid augujearel: „Kuidas sa nii järsku? Leidisaba vilkus korra ja ollandid kadun. Ju suo kondid kua nüid purud oo.“ Põle mool muud äda üht oln, aga mo suud-silmad ollandid kõik põhusodi täis. Aevastasi, puristasi ja koapisi oma nägu põhusodist laariks. Sie olli tüöõnnetus, aga õnnelik õnnetus.

Ega sie aeg tüöõnnetusi põle palju juhtund. Vahest, kut obu lõhkuma läks. Nee kartsid kangeste autusid. Põle neid palju oln, obused põle nendega arjun mitte. Loosi aegas ollandid juba autud ja massinad. Esiti tehti kua käsitsi tüöd. Meitel ollandid kangest laged eenamoad. Olli tore, kut 16 naist niitsid rias. Igaüks vehkis vikatiga oma koare pial. Sügise tuhliivõtmise aegas ollandid jälle naesed rias ümber tuhliipõllu. Siis olli meitel juba raktur kua. Ja valmisõpetatud rakturist, kis aas vao lahti ja pillutas tuhliid laiale vaojaare. Naestel olli igalühel oma paras moa ette mõõdet, mis ta pidi selle aa sihes tuhlistest puhtaks noppima, kui raktur uie ringiga tulli. Eks see üks seljavalu tüö olli,

aga mida änam jõudsid tuhliid noppida, seda rohkem palka said ja reemiad anti kua. Eenareemiad saime kua, ega muidu poleks soandkid lehma üle talve pidada. Enne põle ju kuskilt tohtin eina niita, kui loosiloomade jägu käe olli. Siis võis neid lappe nühkida, mis loosil põle aedan tiha mitte. Ädalt tohtis kua niita, aga nee niitmised jähid nii iljaks, ein põle tahtn änam äe kuiva.

Lehm olli perele suur abi. Piim ja või ollandid omast käest. Sai pisikse siapõrsa kua piimaga kasujärje piale aedata. Sügise tapeti suur siapõrakas äe. Lihad suolati tünni sisse. Küll olli sie kodukasvatat sialihha! Suolapekk raeti panni pial, liha keedeti supi sihes või tuhlistega seltsis. Üks õieti ia asi olli viel suitsutat lambaliha. Taha mitte mõteldagid, suu tuleb vett täis. Suola- ja värsked kala olli kua iga päe lava pial ja koduküpsetat leib.

Ei nüid põle änam söukest liha, kala ega leiba kut ennemalt. Merevesi oo nii äe solgit, et kalad ep taha änam selle sihes elada. Ülged ja kormoranid süövad oma jäo äe, kaluritel põle änam võtta midagid. Nüid põle änam põldu ega eenamoad. Kõik oo karge jäen ja sara-puupõesud täis kasun. Moainimestel põle änam tüöd. Nuored lähtvad linna või oopis väljamaole paramad elu otsima. Majad oo tühad, lapsi põle, vanainimesed üksi kuiberdavad viel. Riagitse, et inimesed pidade nüid ikka vanamaks elama kut ennemalt. Saavoastased naesed ep soa ju änam titeteoga akkama. Luodus oo selle asja natukse teistmuodi paika seadn. Kis õige aa müöda laseb, jääbkid titeta. Muhus olli enne kuus koolimaja, kõik ollandid lapsi täis. Nüid oo paljast üksainus koolimaja. Sõnna läheb iga sügise vaevalt kümme last esimese lassi. Eesti rahvas kaob äe, eesti kiel kua. Nüid ep kuule änam muud kut "okei" ja "säu!" Miks söuksed võerad sõnad oo eesti kiele sekka tuln. Minnasse uksest välja ja ütleb "säu!" Minap soa sellest aru, mes sie tähendab - kas ta söimab mind või tänab.

Mõni naerab, et muhulastel oo nõnna imelik kiel. Me ju riagime selged eesti kielt. Kui kiskid sest arup soa, küsib, mes sie või teine sõna tähendab. Siis soab taale äe seletat ja põle meitel sõnaroamatud üht taris. Nõnna, et oleme munuksed ja riagime oma armast emakielt!

Leida Palu

Kirja aidanud panna nooremad põlvkonnad.

Kogutakse toetust

Pelgulinna Sünnitusmaja Toetusfond ootab kõikide heade inimeste abi elutähtsa abivahendi - loote tsentraalse jälgimise süsteemi - soetamiseks. Süsteem võimaldab ämmaemandatel ja arstidel loote seisundit väga täpselt jälgida sünnitajat liigselt segamata.

Saadav info võimaldab hinnata abi andmise vajadust ja operatiivselt reageerida, et vältida loote hapnikupuudusest tekkida võivaid tõsiseid tervisekahjustusi. Süsteemi maksumus on 51 129 eurot.

Helistades telefonil 900 6000, saab annetada 5 eurot, ja numbril 900 6100 annetad 10 eurot. Samuti saab teha annetusi SA Pelgulinna Sünnitusmaja Toetusfondi pangakontodele 221014760940 (Swedbank) ja 10220049001018 (SEB).

Üheskoos on lihtsam seista selle eest, et sünnihetkest saaks uue ilmakodaniku terve elu ilus algus! Aita alustada elu!

Aljava kosjalaul

Ma sõitsin üle Muhumaa, see kuulus koht oli Aljava. Ma õhta ilja sõnna sain ja selle peale mõtlesin, mis mool sii viga elada, kui Aljavalt soan naise ma.

Kas param koht veel Muhumaal, kui väimel pühi Aljaval. Tal ette kantaks kaakpraad ja mõned kirjud munasaad. Terve vaagen tüllimune – muudkui, väimees, nahka pane!

Ei sest ei küsit Aljaval, kas väimees sündin Pallasmaal, kas tal taskus rahasajad, kodu kahekorsed majad, kas ta kaelas kannab uuri, kepiks kallid päevavari. Kas väimel lautas tore täkk, nii rõngas kaelaga kui kukk, ja kas see kosja kiibikas ka särab kuldas, hõbedas, kas talla all tal läigib vask, mis aljaks nühhin maandi pask, kas saani taha kullaga on nimi tikit „Pallasmaa”. Kaarli Villem Kirves-äks, ta Aljavale kosja läks.

Üles kirjutanud **Piia Vinkel** oma vanaema Juulia Metsniidi käest Külasema Koosilt

Kesse parv

Algus lk 1.

Iga ujuki sees on neli eraldi õhukambrit (kokku 12). Ühe elemendi seinapaksus on 20 mm. Ujukid on kinnitatud metallist valmistatud kandekonstruktsioonile, mis omakorda on kaetud immutatud puudust laudadega.

Parvel on sõidukite transpordiks ahtrist võörini kulgevad metallist rattateed. Parvele sõitmiseks kasutatakse eemaldatavaid kaldteid, mida saab asetada nii parve küljele kui otsa, võimaldades valida laadimisviisi (kaldtee saab viia otsaga parve keskpunkti lähedusse, et vähendada hetkekoormuse mõju). Kaldteed on sõidukite jaoks metallist. Lisavarustuses on puudust kaldteed ja lihtsa konstruktsiooniga mehhaaniline vintskraana.

Parv on ääristatud reelinguga. Parve nurkades on reguleeritava kõrgusega rattad, mille funktsioon on kaitsta parve nurki võimalike kergete puudete eest kividega ja olla abiks parve vetelaskmisel ja välja-

Lõunaranna rahvas tuli Kessele parve uudistama.

Mihkel Jürisson

võtmisel. Parve igas küljes on otste kinnituskohad ja vendrite kinnitusevõimalused. Parve ahtris on metallist kand, mille abil saab parve lükata ka paadivõoriga. Metallist kand sobib veel sadama akvatourimis parve manööverdamiseks

päramootoriga.

Esimesed katsetused tehti 11.-12. augustil. Parv säilitas pukseerimisel stabiilsuse 10-tonnise raskusega.

Mihkel Jürisson

Vanu pilta Muhust

Koguva ja Saaremaa juurtega Andres Pitka kaudu on Muhu Muuseumisse viimastel aastatel tulnud palju huvitavat infot ja fotosid. Andres Pitka vanaisa (ühtlasi ka Jüri Ratase vanaisa) Aleksander Sepp Kanissaare küla Mihkli talust oli 1921-1923 tööl Muhu-Suure valla kantseleis abilisena.

Pildil on Aleksander Sepp taga parempoolne noormees muhu vatis, kes aga on need kikk-kõrumütsides ja ümbrikutes noorikud?

Lalli ranna pildil augustikuu Muhulases olid Jaanus ja Helgi Auväärt Linnuse küla Aru talust ning Liivi Pajust.

Eda Maripuu
Muhu Muuseum